

TELEGRAFUL ROMAN.

Telegrafulu iese de doua ori pe septimana: joi'a si Duminec'a. — Prenumeratiunea se face in Sabiu la espeditura foiei; pe afara la c. r. poste, cu bani gat'a, prin scrisori francate, adresate catre espeditura. Pretiul prenumeratiunei pentru Sabiu este pe anu 7. fl. v. a. ear' pe o jumetate de anu 3. fl. 50. Pentru celelalte parti ale Transilvaniei si pen-

Nr. 14. ANULU XII.

Sabiu, in 16 Februaru 1864.

tru provinciile din Monarchia pe unu anu 8 fl. era pe o jumetate de anu 4. fl. v. a. Pentru princ. si tieri straine pe anu 12 fl. pe 1/2 anu. 6 fl. v. a.

Inseratele se platescu pentru inteia ora cu 7. cr. sirulu cu litere mici, pentru a doua ora cu 5 1/2 cr. si pentru a trei'a repetire cu 3 1/2 cr. v. a.

Industri'a noastră fiitoare.

(c.) De atâtea ori am vedutu scriendu-se si de atâtea ori am auditu vorbindu-se de lips'a de industriasi. Si totu de atâtea ori am auditu facându-se imputare Româniloru, ca gresiescu, de nu-si dau copiii la meserii.

Imputarei acestei am consimtitu si noi totdeun'a, căci cine va fi inca care sa se indoiesca despre adevurul, ca industri'a e adi cuceritorea poporeloru, industri'a e unu ramu de frunte alu culturei moderne, seu deca place cuiva mai bine, a civilizatiunei!

Associatiunea noastră transilvana candu si-au luat titulu „pentru cultur'a poporului român” se vede a se fi obligatu si pentru inaintarea industriei, va sa dica a meseriloru; documentu la acest'a suntu concursule cele escrise in favorea unui seu altui meseriasu.

Nici cu imputari numai nu vomu ajuta meseriile romanesci, nici numai cu câte unu concursu escrisu in favorea unui seu duoru individi, seu si cinci siése, ci mai trebuie si altu ceva atatu din partea inteligintiei catu si a asociatiunei, deca vomu seriosu inaintarea si prosperarea poporului român. Trebuie cautate midioloce, prin care sa se escite atragerea catra meserii si trebuie cautatu, ca unde esista acest'a sa se nutresca si se nu amortiesca. Midiolocule pentru cea d'antaiu suntu firesce mai grele de aflatu si mai alesu in referintiele vietiei noastre. Pentru ca deca privimu la directiunile, care le cam are in genere poporul la noi, apoi vedemu numai doue directiuni: de a deveni cineva barbatu inteliginte, seu a remane agronomu seu economu. Ce atinge clasea cetatienea, ea inca nu este impintenate de ajunsu, parte din nedesvoltarea ei cum se cade in orasiile unguresci, parte din separatismulu tiehescu alu Sassiloru, si in fine, parte si din impregiurările politice, care astadi inca apasa greu desvoltarea industriei in tier'a noastră. Asiá dara in locu de impintenire descuragiare.

Insa noi fatia cu aceste impregiurari se nu-ne punemu pe tanguite, ei se ne chiarificamu pucinu lucrulu. Sa vedemu, ca cele doue directiuni numai singure nu suntu de ajunsu spre vietia unui poporu, togm'a precumu nu suntu de ajunsu capulu si picioarele singure pentru unu trupu, se cugetamu, ca celelalte doue impregiurari inca suntu nesce rele, cari s'aru poté delaturá indata ce ramulu acest'a de vietia aru capata unu cursu mai viu. Si apoi celu d'antaiu inceputu spre impintenire? Acel'a se ni-lu dea institutele de crescere ale poporului, care se intielege, ca trebuie se fia intogmite de a desvoluta mintea dar nu memori'a, de a desvoluta unu spiritu de vietia practica, corespunditoare cerintieloru imperiose a le tempului nostru.

In institutele acestea dar trebuie facuti elevii cunoscuti cu cunoscintie reale, care suntu pentru vietia acest'a reala. Ei sa invetie a cunosce natur'a preste totu si in partile ei, cunoscendu-o astfelu voru cunosce si folosele producteloru naturei si voru prinde atunci cu amendoue manile intrebuintiarea aceloru producte in folosulu loru.

Noi suntemu si amu fostu optimisti in cele politice; venindu acumu in sa la punctulu alu doilea alu impintenirei in cestiunea noastră, amu cutediá a dice ca suntemu pessimisti. Poporul nostru nu e asiá nesimtoriu, dupa cum ni se pare noue pentru meserii. Elu le imbracisieza cu caldura acolo unde i e luminata calea catra densele prin conducatori sei. Si cunoscemu poté fiacare destui preoti romani, carii au facutu merite pre acestu terenu, pasindu seu ei cu esemplu inainte, adeca dându-si chiaru pre fiii loru, seu induplecandu pre parochieni de ai loru a-si dá copiii la meserii si cu successu. Si asiá e interessantu poté pentru publiculu nostru a sci, ca in Sabiu se afla de presentu vre-o 40 de feciori (sodali) afara de invetiacei de diferite meserii; e si mai

interessantu a sci, ca acesti feciori se aduna din candu in candu spre a-si petrece la olalta numai ei de ei, punendu lege, ca in petrekerile loru sa nu se vorbesca alta limba decatu cea romanésca; dar e dorerosu poté a sci, ca acesti luptatori nepretendiosi ai nationalitatiei loru suntu parasi si nebagati in séma, ca si plant'a cea despretiuita, ei nu priimescu de nici o parte unu spriginu in simtiurile loru nationale si in desvoltarea loru nationala, si de aceea nu e mirare, candu se intempla de perdemu câte unulu din ei in favorea strainiloru.

Aici aru trebui abatuta atentunea inteligintiei nostre, aici chiaru a Asociatiunei nostre, ca sa nu lasa pre acesti eroi moderni a slabi in curagiulu loru, ci a-i atrage si a-i tine in neintrerupta legatura cu mam'a loru, nationea. Dupa parerea nostra credemu, ca acest'a s'aru efectu atunci mai bine, candu acesti tineri aru fi adunati câte odata si impregiurulu unui seu altui barbatu inteliginte, de la care sa poté audi vre unu cuventu acomodatu trebuintieloru loru. Acest'a nu e ceva nou, ci se afla si in alte parti, unde professori cu reputatiuni mari o facu acest'a nu numai cu sodali, ci chiaru si cu maestri betrani. Baremu atat'a deocamdata pana vomu fi in stare a avea si noi scóle de dumineca, unde sa-si alle adapostulu si invetiacei, cari asemenea suntu cu totulu lasati in man'a sortiei.

(Va urma)

Ardelenii si calea ferata.

(M. B.) Deputatii Transilvaniei, precum si ai celorlalte tieri de sub sceptrulu Austriei, precandu jurnalulu de astadi va fi in manile publicului cetitoriu, voru fi si ajunsu acasa dela senatulu imperialu, aducendu cu sine aceea ce au si dusu: speranti'a!

Afacerile senatulu imperialu de pe anulu acest'a, dupa cum cetitorii voru fi observatu si din comunicatiunile „Telegrafulu român”, au fostu forte insemnate, si mai importante decatu in anii trecuti, cari pre noi tocmai asiá ne intereséza ca pre ori cari alti cetatieni din provinciile imperiului, deorece si noi tocmai ca ceialalti contribuimu destulu pentru sustinerea statulu ca a unei poteri mari europene.

Insa pe langa tote ca ne sentimu a fi membri constitutivi ai imperiului, a carui sorte buna ori rea e un'a cu a nostra; — pe lenga tote ca nu potemu fi indiferenti catra cele ce se facu pentru totulu: totusi pre noi Romani mai multu ne intereséza aceea, ce se atinge mai de aproape de interesesele nostre speciale, seu de interesesele patriei nostre, nu pentru ca noi amu fi poté egoisti, ca numai binele nostru sa-lu voimu, ci mai multu din caus'a cea simpla, ca noi Romani abiá ce pasramu pe pamentulu fagaduintiei, amu si voi sa vedemu nescari straformari insemnate, menite de adreptulu spre fericirea patriei nostre. Si ast'a nici nu ni se poté lua in nume de reu.

Cuventulu celu d'antaiu alu deputatiloru din Transilvani'a, ce l'au rostitu in senatulu imperialu ca reprezentantii tieriei loru, au fostu indreptatu spre indeplinirea unui interesu specialu alu Transilvaniei, adeca votarea si cladirea unei cali ferate ce e atatu de necesaria nu numai pentru Transilvani'a, ci chiaru pentru Austri'a intréga, deschidendu cu acest'a o cale noua catra darurile cele ascunse in sinulu tieriloru de catra orientu.

Salutarea acest'a a aflatu resunetu viu, in sa numai momentanu, in peptulu reprezentantiloru din celelalte tieri.

Sessiunile anului presinte s'au finitu, deputatii Transilvaniei s'au reintorsu a casa fara vre-unu castigu insemnatu; — lini'a si cladirea calei ferate a remasu obiectu de desbatere in siedintiele comisiunei ad hoc, si nici n'a ajunsu de a fi pertractata in cas'a plenaria a reprezentantiloru.

Ce au lucratu dara reprezentantii Transsilvaniei? ce folosu, ca unicii de sub coron'a sântului Stefanu, spre parearea de reu a celorlalte tieri, au luat parte la senatulu imperialu? — voru dice multi dintre cetitori.

Intrebări de acestea voru fi adeseori obiectu de vorbire și de disputa prin Ungari'a și Transsilvani'a, insa aru fi o gresiela mare, deca reprezentantii Transsilvaniei numai din caus'a ca nu potura efeptu incuviintiarea și cladirea unui drumu de feru, aru fi atacati și condamnati; căci cu putina esceptiune ei vorbira din inima despre interesele adeverate ale Transsilvaniei nu numai, ci candu vediura atecata independenti'a Transsilvaniei prin cei ce dora nici nu cunoscu bine trecutul și referintiele tieriloru de sub coron'a s. Stefanu fatia cu Austri'a, — o-au aperatu cu barbatia, și au spusu apriatu, ca d. e. afacerile bundului nemtiescu, incalciturile din Schleswig-Holstein se atingu numai de acea parte a Austriei, carea insasi e membra intregitoare a bundului, insa nici de catu de Transsilvani'a independinte, carea in puterea dreptului publicu nu pote fi silita a portá spesele cerute (10. millióne) pentru portarea resboiului in Schleswig.

Reprezentantii Transsilvaniei in senatulu imperialu nici n'au potutu face mai multu de catu au facutu. Ei cá ómeni noi și neindatinati inca, — precumu observa B. in „Gazeta“ — la unu parlamentu europeanu, fatia cu atatea capacitati eminiote au ocupatu asiá dicendu o pusetiune defensiva, și au vorbitu mai multu despre interesele loru; și numai mai tardiu potemu asceptá dela ei resultatu mai splendidu; și asiá ei suntu de escusatu, și nici nu merita o atare tragere la respundere inca nici in societati private.

De alta parte dora nici nu ne va fi spre mare stricare impregiurarea, ca calea ferata inca nu s'a votatu pentru Transsilvani'a.

Pentru ce? mai pe largu in numerulu viitoriu.

S a b i i u 13 Februaru. Dupa o depesia telegrafica a foi germane de aici „H. Z. etc. dtó Vienn'a 24 Febr. „General-Correspondenz“ simte: ca continuarea pertractariloru dietei transsilvanice se ascepta dupa serbatorile grecesci. (adica resaritene. Red. Afara de obiectele amintite in rescriptulu de deschidere se voru mai aduce propositiuni si'n privinti'a altoru cestiu momentose. Escrierea alegeriloru noue pentru locuri devenite in vacantia se ascepta catu má in curendu. — Rapórtelu asupr'a aflarei Canc. aulicu Nadasdy suntu imbucuratoare.

Austri'a și Prussi'a au acceptatu propunerea britica privitoare la o conferintia in privinti'a certe germano-danesc.

Din Ungari'a vaiete preste vaiete. Lips'a, mai cu séma pe alocurea, e cumplita; mórtea de fóme a rapitu mai multe jertfe. Din Solnocu se scrie, ca numerulu celoru lipsiti in acestu singuru orasiu face 3000, și comitetulu din Pest'a pentru impartirea de páni, tramitiendu de curendu 500 páni, la impartire capetá fiacare din cei lipsiti cáte unu patariu de puntu—pe o septemána. Lips'a cresce totu mereu, și lângá nevoi'a de bucate se mai adauge și nevoi'a de bani, încátu bietii ómeni nici pe vite, nici pe mosii, nici pe alte celea nu capeta nici baremu unu imprumutu. — Vocile nenumeratiloru ómeni, ajunsii la sapa de lemn, suntu totu atatea apeluri la filantropi'a straina, și cu deosebire la a nóstra a Transsilvaniloru, cari pe lângá alte necasuri barem de lips'a pánei de tóte dílele amu remasu scutili. Sa punemu mân'a cu totii, fiacare amesuratu potintiei sele, pentru de a aliná amarulu atátoru frati deveniti prada lipsei extreme, și n'atari impregiurári grele sa ne fia toturoru datorintia adeveratu sánta, a nu lasá pre nici unulu din aceste nefericite fiintie palide și garbovite de ticalosia, sa iésa fára vr'o bucatura de páne, fára vreo bucatica de haina, fára vreunu cruceriu din casele nóstre! —

In urma audímu cu multiamire, ca ministrulu de finantie a mai licuidatu din ajutoriulu votatu 2 millióne florini.

Din Galiti'a totu intinsu vinu sciri de nelinise, de planuri de rescolare s. a. Cu deosebire citímu ca 'n Leopolea se ascepta acumu acumu irumperea unei revolte, și trupele elocate acolo trebuie sa patroleze barbatesce, pentru de a 'nradusi, indata ce s'aru ivi, ori ce incercare de a perturbá ordinea și liniscea publica. In astfelu de impregiurári e lucru naturalu, ca regimulu, conchiamandu celelalte diete din tierile germano-slave, n'a potutu conchiamá și cea galitiana, și fói'a oficiosa „General-Correspondenz“ din Vienn'a deplóra, ca regimulu, pelánga tóta bunavointi'a, iritatiea spiritelor din tíera nu i-a concesu a redeschide si diet'a Galitiei. — Mare sensatiune a facutu fug'a principelui Sapiéha din prinsóre, precum și o proclamatiune a comitetului nationalu secretu, prin carea Iudeii din Cracovi'a cu amenin-

tiári de pedepse aspre se provóca a ajutá cu armé și cu bani caus'a nationala.

Varietáti și noutáti de dí.

Ministrulu celu nou de resbelu, maresialulu campestru locoteninte, cavalerulu de Frank, omu cá de 56-57 ani, este fiulu unui negociatoru din Vienn'a. Crescerea militara o avu in scól'a pioneriloru din Tullu, apoi intrá cadetu in regimentulu Hoch-und Deutschmeister, facu pe la anulu 1820 campani'a din Neapole, avantiá stegarulu la infanteri'a Geppert, locoteninte la curasierii de Wallmoden, apoi cá vicecolonelu și colonelu fu la Gyulai, și dupa espeditiunea din 1859 se facu Maioru generalu și maresialulu locoteninte. In tempurile din urma a fostu adlatus lângá comand'a generala din Ungari'a. —

(Trofcele de 'nvingere.) Cele siese tunuri, dóne care de munitiune, mai multe stéguri și alte aparate de resboiu, luate de Austriaci dela armat'a danesa, se adusera in 8/20 Februaru la Vienn'a. Cu aducerea loru a fostu insarcinatu capitanulu Eder cu 12 feciori dela felurite regimente, toti distinsi, pelánga altele, și cu medalie prímite dela regele Prussiei la trecerea loru prin Berlinu. In Vienn'a la drumulu de feru i intempiná in numele Mai. Sele colonelulu Friedel, apoi venira și archiducii Guilielmu și Albrecht, mai multi generali, o multime de oficiari și alte personalitati oficiose. In salonulu drumulu de feru fura ospetati stralucitu in numele Mai. Sele. Apoi plecara acompianati de musica militara și o compania de infanteria prin *Jägerzelle*, și intempinati și urmati de glóte nenumerate de ómeni mersera in cetatea curtii, unde avura audiintia la Maiestatea Sea, și apoi dusera trofeele impodobite cu stéguri, pantlice, frundia verde și flori, in arsenalulu imperatescu, unde 'n 21 voru fi espuse pentru persónele curtii imperatesci, ear in 22 și 23 pentru publiculu celu mare. —

O epistola a gen. Benedek cátra Br. Gallenz, carea cerculeza prin tóte díuarele germane, gratuleza cestui din urma la succesele cele stralucite ale luptelor bravei armate austriace cu Danesii.

Balurile din Parisu, dupa calcululu foi „La France“ constau pe tóta díu'a din carnevalu cam 2. millióne franci. —

(Foile periodice din Austri'a.) Dupá consemnatiunea facuta de post'a c. r. austriaca pe anulu 1864. esu inlantrulu monarchiei foi politice: germane 90, cehice 7, polone 8, serbesci 3, croatice 1, slavenice 1, rutenice 2, italiene 11, magiare 18, romanesci 3, grecesci 2, slovacesci 1, evreesci 3, cu totulu dar 153; nepolitice: germane: 191, cehice 23, polone 15, serbesci 7, slovenice 4, croatice 7, slovacesci 5, italiene 31, magiare 56, rutenice 2, grecesci —, evreesci 3, francese 1, romanesci 2 (noi scímu ca 4, adica: Amiculu scólei, Auror'a romána, Umoristulu și Organulu pedagogicu); cu totulu dar foi nepolitice in Austri'a 249. —

Pentru soldatii raniti s'au adunatu in Vienn'a la „comitetulu patrioticu de ajutorire“ (patriotischer Hilfsverein) preste 52,000 f. v. a. — Asemenea colecte maretie s'au facutu mai prin tóte orasielu monarchiei. —

Negotiulu Franciei, dupa aretárlele oficiose pe anulu 1863. a crescutu in modu admirabilu. Se scie, ca negotiulu mare e de esportu și de importu, și ca cu cátu e mai mare esportulu, cu atáta se arata o tíera mai avuta. Esportulu Franciei aduse in anulu 1861. 1926 millióne, in anulu 1862. 2243 millióne, ear in anulu 1863. trecu preste 2622 millióne franci; va sa sa dica, negotiulu de esportu alu Franciei in doi ani a crescutu cu mai multu decátu cu a trei'a parte. Cei mai insemnati articuli de esportu fura: matasarii de 376, lanarii de 283, vinuri de 241, márfuri scurte de 147, matase cruda de 100 și zacharu rafinatu de 76 millióne.

Principatele románe unite.

Distrietele Romaniei continua a se 'ntrece unulu cu altulu in jertfe pentru cumperarea de arme, și specialu de tunuri. Eata, dupa „Buciumulu“, actulu, prin care orasiulu Rostorii de Vede depune prin Domnitorulu darulu seu celu stralucitu pe altarulu patriei.

Prea in alte Dóme!

Suntemu tramisi de orasiulu Rosiori de Vede din distr. Teleormanu, cá sa depunemu la piciórele tronului Mariei-Vostre un'a miia galbeni pentru a se cumperá unu tonu.

Mari'a T'a, actulu cellu mare patrioticu, ce M. Vóstra ati sevarsitu, secularisarea mostieloru díse inchinate, a umplutu de o sánta bucuria animile concetateniloru nostri

și i-a facutu a veni astadi a depune la piciorle tronului M. Vóstre asta umile offranda. Dorimu, ca Statulu Român sa devina mare, puternicu, și aceasta dorintia a nóstra este cu atátu mai legitima, pe cátu M-Vóstra cunósceti ca suntemu descententii gloriosiloru calareti Romani, Rosiori-de-la-Vede; suntemu mandri de acesta origine și ardemu de dorintia de a putea sa fimu demni de nisce assemeni stramosi.

Noi vedemu in M. Vóstre tramisulu, care are sa ne duca la marirea și la glori'a stramosiésca. Pana va veni timpulu candu M. T'a sa ceri de la noi a ne dá sângele pentru assemeni fapte mari bine-voiesce a primi acestu micu daru, ordonandu, daca se póte, a se inserie pe tunulu ce se va cumperá, ciffra orasiului Rosiorii de la Vede.

Sa traiesci Mari'a T'a!

Sa traiésca Unirea!

Suntemu ai Mariei-Vóstre

pre plecati și supusi servitori

L. Ignatescu, C. Protopopescu, Tache Mihalescu, Costache Penciulescu, Mineu Nicolau. —

In siedintia camerei din 10 Februaru interpela d. C. A. Rossetti pre d. primu ministru, ca cum a'ntielesu densulu cuvintele rostite cu alta ocaziune: ca tier'a va avé și constitutiunea, și armarea, și chiaru gard'a natiunala? „Dupa aceea, dice „Románulu“ Adunarea a luat in desbatere proiectulu de lege pentru caile ferate din Romani'a de poste Mileovu. Dupa o desbatere ce a tinutu și acést'a peste o óra, fiindu ca companiile ce erau in concurentia s'au aliatu, s'a cerutu și s'a priimitu amanarea pana Miercuri, spre a se cugeta asupra noiei situatiuni ce acést'a fusiune a companiiloru a adusu propuneriloru facute.

S'a votatu acordarea dreptului de cetatienu român, și o pensiu de un'a mia lei pe luna d-lui Vailant cá resplata natiunale.

Legea pentru organizarea armatei, introducerea dorobantiloru in Moldov'a, crearea gardei natiunale s. a. s'a terminatu. Numai in privintia organizarei gardei natiunale nu s'a potutu uní Camer'a. Dep. Grigoriu Ghic'a a propusu unu censu mare pentru dreptulu de a intrá in gard'a natiunala. Incontr'a acestei propuneri a pasitu Rosetti și Vasescu, cari in principiu suntu contr'a ori cáru censu; dar cá sa faca concessiuni, propunu și ei unu censu, care in Bucuresti și lasi aru fi și esistandu pentru aceia, cari voru sa fia alesi in municipalitate, adica unu venitu de 300 lei (cam 50 f.) Camer'a s'a decisu pentru censulu de 5000 lei avere. Principele Cuz'a e fórte nemultiamitu cu decisiunea Camerei in privintia gardei natiunale, din cauza ca densulu privesce gard'a cá pre unu elementu ostilu tronului. Amiculu seu intimu, presedintele fostulu ministeriu,CRETULESCU, a declarat in Camera, dupace se priimise legea, ca decisiunea maioritátii in casulu de fatia e departe de a esprime vointia poporului, carele e contr'a unei astfelu de legi. — Ministeriulu Cogalniceanu a facutu concessiuni in cestiunea acést'a, pentru cá si Camer'a sa sprijinésca celelalte propositiuni ale regimului. Principele in sa e fórte iritatu, și se vorbesce tare, ca ministeriulu Cogalniceanu va fi inlocuitu cátu mai curendu prin unu ministeriu Cretiulescu; — o mpregiurare, ce va trage dupa sine séu amanarea séu dissolvarea Camerei. Se vorbesce și de unu ministeriu Plajinu.

Dupa scirile cele mai nóue, ce colindéza prin telegramele foiloru germane, ministrulu de finantie Steege si-a datu dimissiunea, și acést'a se crede ca voru s'o faca si ceilalti ministri ai cabinetulu Cogalniceanu. —

Astfelu vedemu in nefericit'a Romania schimbandu-se ministerie cu ministerie; astfelu vedemu tier'a acést'a condamnatu la suferintie rostogolindu necurmatu, cá Sisifu din mitologia pétr'a in Tartaru, peatr'a sperantieloru sele, carea candu credi c'au ajunsu la o culme dorita, iar o vedi pravalita in abisuri. —

Siantiurile dela Düppel, și insul'a Alsen.

Si pan'acum s'a pomenitu candu si candu, dar de se va continuá reshoiulu germano-danesu, de aci nainte se va pomeni adeseori de siantiurile dela Düppel și de insul'a Alsen. De aceea promiseramu cititoriloru nostri in nr. din urma o scurta descriere a acestoru positiuni.

Düppel e unu satu in Schleswig, tocmal la marginea tierei de cátra resaritu, și fiindca e pusu pe peninsul'a Sundewit, carea se estinde departisioru in mare, pentru aceea siantiurile cele tari deaci, razimate de mare, devinu neatacabile din spate și din cóste, asiá incátu ele in privintia acést'a suntu o fortificatiune mai tare inca decátu multu laudatulu Danewirk, care se póte ncungiurá și atacá de patru párti. Nu mai de cátra mare s'aru poté atacá siantiurile dela Düppel;

aici in sa dau trupele germane de dóne greutáti: un'a ca n'au marina de Dómne-ajuta, alt'a ca máneca de mare de aici e fórte strimta și e aprópe iusul'a Alsen, carea in sa se tine de Schleswig și se afla 'n mánile Danesiloru. Astfelu Danesii, panacandu se lupta la Düppel, potu sa-si traga munitiune, proviantu și tóte cele de lipsa din insul'a Alsen, ear la casu de nevoia estrema se potu retrage 'n drag'a voia la Alsen. — Insul'a Alsen insasi e de 5¹/₂ mile patrute, are vreo 25,000 locuitori și e fórte roditóre. Locurile cele mai insemnate suntu: Sonderburg cu 3—4000 locuitori, apoi Augustenburg unu orasielu cu 1000 locuitori și cu castelulu celu pomposu de acelasi nume, care e proprietatea și leaganulu ducelui Fridericu de Augustenburg, alu celui ce pretinde domni'a asupra ducateloru Holstein-Schleswig. Acést'a in sa si afara de aceea mai posede cá avere privata mai jumetate insul'a. Marginea eii apuseana, va sa dica cea mai aprópe de Düppel, in sa e fortificata tare. Prin aceste fortificatiuni, precum și prin ro-direa sea, in fine prin aceea, ca locuitorii eii cea mai mare parte suntu Danesi, ea devine o fortaretia tare in mánile Danesiloru. De aceea, panacandu mai suntu aceste positiuni in mánile Danesiloru, Germanii nici ca potu fi siguri de posesiunea Schleswig-ului; acést'a s'au aretatu pe fatia si 'n anii 184⁸/₉, candu Danesii tóte operatiunile lor reshelice le intreprinsera dela aceste dóne puncte. E probabilu dar, ca cunoscendu amendóne pártile iusemnatarea acestoru locuri, pentru posesiunea lor se voru incinge lupte crunte, și se va versá multu sânge de amendóne pártile.

Prospectu politicu.

Caus'a germano-danesa au intratu, dupacum dice limbi-giulu diplomaticu, „intr'o fasa nóua“, adica a mai facutu unu pasu inainte. Armata austro-prussa a trecut in 19 Februaru nou preste marginea Schleswig-ului in Iütland. Cari trupe au fostu anume in acést'a actiune: Austriaci? Prusi? ori de amendóne soiurile? e totu un'a; lucrulu essentialu e, ca au trecut in tr'o tíera straina, negermana, neamestecata in acést'a cauza. Pecátu se scie pan'acum, generalulu supremu Wrangel a demandatu a se face acést'a calcare a teritoriulu jütlandesu, pentru de a goní pre Danii, cu cari se 'ntalnisera și se'ncaierasera Austro-Prusii in Kolding, grani-tia intre Schleswig și Iütland, in care casu trecerea aru avé numai caracteru de apucatura ostasiésca, de stratagema. E 'ntrebarea in sa, ca gen. Wrangel, trecendu odata grani-tia, pentru de a goní pre Danesi, dupa acést'a un'a trecere re'torná—va in Schleswig? Acést'a nu e probabilu; cáci déca s'a trecut fruntariulu Schleswig-ului și alu Iütlandiei, pentru de a alungá si a strimtori pre Danesii, apoi scopulu acést'a nu se ajunge prin o singura ciocniture mica de cavaleria, ci numai prin unu siru de batái ale masselor. Se vede, ca nici Austri'a, ba nici chiaru Prusi'a, respective cabinetulu din Berlinu n'au avutu scire despre acestu marsiu repede, care l'a demandatu generalulu Wrangel pe cont'a sea; respunsabilitatea in sa cade firesce pe ambele poteri aliata. Si 'n adeveru respunsabilitatea acést'a s'a si pronuniatu din partea Franciei. „La France“, cea mai oficiósa fóia francesa, numesce intrarea trupeloru austro-prusse in Iütlandia „unu faptu de enorma gravitate“, și spune pe fatia, ca Franci'a nu mai póte privi cu mánile 'n sinu, cum se „rapesce“ din partea celoru mai tari teritoriulu danesu. Dar sa lasámu sa vorbésca fóia francesa insasi. „Binevoindu Germaniei și simpatisandu cu Dani'a, dice ea, Franci'a recunósce insemnatarea miscárei natiunale din Germani'a, dar nu póte voi, cá unu poporu atátu de bravu, precum suntu Danii, sa peara de pe cart'a Europei, sa se absórba și nimicésca; nici póte voi, cá sa se faca o modificatiune atátu de fundamentala a ecuilibrului european, sa se deplinésca contr'a dreptulu popóreloru, contr'a drepturiloru staturiloru medie germane și contr'a drepturiloru celorlalte poteri in favórea Prusiei. Caus'a Daniei, a pártii mai debile, ce se lupta contr'a unui inamicu de cinci ori mai tare, ce apera natiunalitatea și vatr'a sea, e drepta și nobila și are tóte simpatiele Franciei. Si Dani'a e și resoluta, a se oppune pana la estremu; ea scie bine, ca 'n Europ'a suntu dificultáti și cestiuni serióse, care mai multu mai putinu suntu legate de venitoriulu eii, și din cari, prolun-gindu oppositiunea sea, cu dreptulu spera ca va poté trage folosu. In tóte impregiurárele trebuie sa se largésca orison-tulu poteriloru europeice fatia cu ambitiunea, a cárei tinta e teritoriulu danesu și porturile márei rasaritene.*) Franci'a din momentulu, din care cestiunea atinge atátu de aprópe positiunea și liniscea Europei, nu mai are aceleasi motive de a remá-ne in reserva. Noi credemu, ca déca nu voru urmá declaratiuni multiamitóre, cari sa desemne hotarítu și cu cea mai

*) Fóia francesa prim fras'a acést'a in florata de siguru intielege pre Prusi'a. (Red.)

deplina nepartinare politică a Prussiei, nu e nice o piedecă de a nu împreună regimul francez, după cum Englițer'a a dorit adese ori, reclamațiunile sale cu ale Englițerei, pentru de a asigură Dani'a în contr'a unei rapiri nedrepte, și echilibrul european în contr'a unor schimbări teritoriale și largiri ale puterii, cari prin nimicu nu s'arū potē rectifică. — Va să dăca în cuvinte scurte: Franci'a va să se alieze cu Englițer'a, pentru de a ajutā Dani'eī contr'a Austriei și Prussiei. —

Că să venim la câmpul de luptă, Lütlandi'a se vede a se fi ocupat parte pentru de a luā fortareți'a Friderici'a, parte pentru că astfel Austro-Prussii să pōta pretinde cu mai multu efect, a se retrage Danesii din Düppel și Alsen (vedi mai sus: Siantiurile din Düppel și insul'a Alsen); căci atunci ese lucrul cam asiā: Ada și na! Schimbu pentru schimbu! Da-mi tu mie Düppel și Alsen, și eu-ti dau tie Lütlandi'a cu Friderici'a! —

Pentru de a asigură atātu negociul seu, cătu și alu Germaniei, Austri'a au armat o parte a marinei sale și o-a comandat parte în mările grecesci, parte în cele italiene și 'n cea mediterana și parte dincolo de strimțōrea dela Gibraltar în oceanul atlantic. —

Franci'a, carea pân' acum s'a totu nitat și a tacut, se pare că se pregătesce a intrā și ea în hor'a germano-danese. Se vōrbesce, că sunt luatē măsurile de lipsă, pentru de a transpune 50,000 soldati la Renu și 50,000 la frontariul Belgiului pentru ori ce eventualități; comānde acestoru trupe sunt și denumite dejā și stau un'a 'n Lille, cealaltă 'n Nancy. Organizatiunea cea nouă a armatei se dăce a fi atāt'a de precisă, încātu în 8 pāna 'n 14 zile o armatā de 200,000 pōte stā cu arm'a 'n mână la ori carea din grānitiele imperiului.

Archiducele Ferdinandu Maxu cu archiduces'a Charlot'a se acceptau pe 8/20 Febr. în Parisu în caus'a corōnei mexicane. De acolo, se crede, că voru calatori la Londr'a, apoi la Vienn'a și Triestu, acolo imbarcându-se voru cercetā pre Pap'a, spre a-si cere binecuvēntarea la lucrul celu mare, ce întreprind, și apoi voru calatori definitivu la Mexicu.

În Germani'a se tīnura la Würzburg conferinție ministeriale din partea staturilor medie și mici, la cari se priimī propunerea Dlui Beust, ministrul Saxoniei: că vōindu puterile mari germane a scōte Holstein-ulu cu puterea de sub dispozițiunile bund-ului, acest'a să uu sancțiuneze nimicu, ce aru vatemā drepturile ducateloru; că cestiunea clironomiei (mostenirei domniei) să remāna în puterea confederațiunei; că Holstein-ulu să se assecurē prin tramitērea de trupe mai multe și că staturile bund-ului să-si tīna armatele gaț'a. (De aru fi Germanii de tōte că de conferinție!)

Turci'a armēza cu grosulu. Sultanulu, sultan'a, princesele, tōta curtea, tōta nobilimea ia partea cea mai activă pentru armatā. Sunt conchiamati 100,000 soldati, se vērșă tunuri (din 1 Dec. pāna 'n ultim'a Ian. să se fia facut 162 tunuri ghintuite), se gatescu nāi de tōta form'a și marimea se adapta și se repara fortarețele s. a. Tōta Turci'a se dăce că sēmēna a castre. Și pentru ce? Și pentru cine atātea gātīturi? Pōte vedesce diu'a de mână. Oare nu pentru Romāni'a?

Sultanulu se ocupa cu predilectiune de pregătirile pentru reshoiu, și afacerile interne ale statului le-au incrediatu mai de totu lui Fuad Pasi'a, care începū regimul seu cu unu actu de toleranțā cātra crestini, punendu între consiliarii curții supreme judecătōresci din Constantinopole și doi crestini, — lucru ne mai auditu în imperiul turcescu.

Svedi'a a 'ncheiatu cu Franci'a și Englițer'a o conventiune subscrisă la Stockholm în 17 Febr. nou, prin carea Svedesii, pelānga priimirea de subsidii din partea celor două puteri apusene, să alerge Danesiloru într'ajutoriu. Din acest'a deducū unii politici, că Englițer'a și Franci'a se pare că nu voru a se amestecā în afacerea reshoiului germano-danese cu trupele lor propri.

Din câmpul reshoiului.

Armatele aliate au pus 100 pionieri și 400 lucratori civili, cari să demoleze (strice) siantiurile dela Danewirk. Tōte porturile dela marginea resaritēna a Holstein-ului și Schlesvig-ului, afara de celu din Neustadt, sunt blocate de corabii danese. În zilele cele mai de aprōpe se acceptā o bataia mare la Friderici'a ori la Düppel.

În 22 Febr. nou trei brigade prussesci cu artileria, în presinția maresialului Wrangel, a printiului de corōna și a printiului Fridericu Carolu facura o recongnoscire (cercare) pāna 'n raionulu tunurilor din siantiurile dela Düppel. Perderea Prusiloru fura: 13 morti, 20 raniti. Danesii perdura cāte-va steaguri, mai multi ofițeri și 200 soldati cadiuti în prinsōre.

Din aceeași di de sēr'a spune unu telegramu englesescu

o scire multu mai importantă, că adică Prusii frānsera anteposturile danese și ocupara satulu Düppel, dar după bombardementu de 4 ore fura respinsi din bastiuni. La luptă luasera parte 2 regimente danese, cari relasara 200 morti și raniti, între cari multi ofițeri. Și Prusii perdura multi morti și raniti.

Generalulu Wrangel publica din quartirulu generalu Apenrade unu ordinu, în urm'a căruia ori ce actu ostil contr'a armatei aliate se va pedepsi după legile martiale.

Asemenea emisera comissarii civili unu ordinu privitoriu la libertatea limbei germane.

Mai nou. La o 'ntrebare telegrafică din partea ministeriului danez cātra ministeriulu svedes: dēca pōte dā Svedi'a numai decātu ajutoriu? ministeriulu svedes sa fia respunsu categorice, că nu pōte.

Se aude că de sigur, că Dani'a încă se 'nvoiesce a se face în privințā causei flagrante o conferințā; loculu conferinței se crede că va fi Londr'a. După „Herm. Ztg.“ etc.

Nr. 78—3

PUBLICARE.

Prin acest'a se publica deschiderea concursului pe suplințā invetiatorēscă din Beretia u, înzatrata cu emolumentele anuale de 56 f. v. a., $1\frac{533}{1600}$ □ jugere de aratură, $\frac{2}{3}$ jugeri de livada, $\frac{1}{2}$ jugeru de gradina, $26\frac{2}{3}$ chible de grāu, 30 pf. de sare, 100 pf. de clisă, 16 pf. de lumini, $3\frac{1}{3}$ □ de lemne, $5\frac{1}{3}$ □ de paie, și cortelu liberu. Pāna în 20 Martiu a c. pāna cāndu doritorii de a cuprinde acestu postu sunt avisati a substerne acestui consistoriu diecesanu, recursurile sale provēdute cu estrasulu de botezu, cu adeverințele despre sciințele absolute, despre servitiulu de pāna aci și despre purtarea sea morala și politica. Din siedințā consistorială-scolastică, ținută în Timișōr'a în 28 Ianuaru 1864.

Nr. 76—3

Concursu.

În Zsamulu micu e vacantū oficiulu invetiatorescu. Limb'a propunerei e serb'a și roman'a. Emolumentele sunt: 84 f. m. a. 30 meti de grāu, 16 meti de cucuruзу, 100 pf. clisă, 50 pf. de sare, 12 pf. de lumini, 4 stānjini de lemne, 3 jugere de pamentu și $\frac{1}{2}$ jugeru de gradina și locinția fără plata.

Cari dorescu a dobandi oficiulu acest'a, au pāna în 4 Septembre cu recourse lorū și cu atestatul despre absolvatele sciințe, despre servirea de pāna acuma și despre portarea sea morala și politica; în fine cu extractulu de botezu a se întōrce la Consistoriulu Eparchiei Versietului.

Nr. 77—3

Concursu.

În satulu Silh'a e vacantā statiunea de Invetiatoru Limb'a propunerei e cea romāna. Emolumentele sunt: 75 f. v. a. 11 meti grāu, 15 meti cucuruзу, 75 pf. slanina, 75 pf. de sare, 11 pf. de lumini, $7\frac{1}{2}$ stāngini de lemne, 4 jugere de livada, și locinția fără plata.

Recurentii au cu atestatu despre absolvatele sciințe, despre portarea pāna acuma a oficiului, și despre portarea sea morala și politica, împreună cu Extractulu de botezu, în terminu de 4 septemāni a se întōrce la Consistoriulu Eparchiei Versietului.

Preturiile de piatā

din Sabiu, Marti în 14/26 Februaru 1864.

	fl.	xr.
Grāulu de frunte, galēt'a nemt. (Metzen) *)	3	73
„ de midilocu „	3	47
„ de cōdă „	3	20
Secar'a galēt'a nemtiēsca (Metzen) *)	2	33
„ de midilocu „	2	27
„ de cōdă „	2	20
Ovesulu de frunte, gal. nemt. (Metzen) *)	1	60
„ de midilocu „	1	53
„ de cōdă „	1	47
Cucuruзу galēt'a nemtiēsca (Metzen) *)	2	27

*) 3 galete nemtiēsci sunt 2 galete ardelenesci.

Correspondințā.

F.P.Z. Fiindu de interesu curatu personalu, nu potemu priimī, fără celu multu în estrasul între noutățile de di; Te invoiesci? — M. B. Salutāri și gratulāri. — G. D., H. Ve multiemimū pentru bun'a voințā, ce ne aretati; amu dispusu cele de lipsă.